

Zaandam, 2 mei 2023

Aan: Tata Steel Europe
omgevingsnieuws@tatasteeleurope.com

Betreft: Reactie op de Notitie Voornemen en Participatieplan Heracless-Groen Staal

Geachte directie,

Hierbij zenden wij u de reactie van de Natuur- en Milieufederatie in het kader van het participatieproces projectbesluit Heracless-Groen Staal¹. Deze reactie zenden wij ook, in aangepaste vorm, naar het College van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland met daarin het verzoek om een onafhankelijk advies in te winnen over alternatieve oplossingen.

Kaders en randvoorwaarden voor de opgave van het project niet als gegeven beschouwen

In de Notitie Voornemen worden in paragraaf 3 de kaders en randvoorwaarden voor de opgave van het project als een gegeven beschreven dat niet ter discussie staat. In onze ogen staat dit een werkelijke participatie van de omgeving, zowel als het kunnen voldoen aan de wettelijke doelstelling van de Omgevingswet van een goede fysieke leefomgeving, in de weg. Daarom reageren wij ook op de inhoud van de opgave.

In de Notie Voornemen wordt als deel van de opgave o.m. beschreven:

“Een positieve impact op de leefomgeving in de IJmond door een verdere reductie van de emissies van onder meer (fijn)stof, PAK's, stikstof, geur en ZZS”.

Hiermee wordt voorbijgegaan aan de huidige slechte lokale omgevingskwaliteit en slechte gezondheidssituatie zoals meermaals gedocumenteerd in onder andere RIVM-onderzoeken. In dat licht is de nu gekozen aanduiding te globaal, zowel wat betreft de relevante stoffen en milieucompartimenten, als de te behalen reductiepercentages. Om een aanvaardbare lokale omgevingskwaliteit te bereiken dienen concrete reductiepercentages te worden opgenomen, of beter nog, doelstellingen uitgedrukt in absolute reductie.

Mede omdat hierbij de gezondheid van omwonenden in het geding is, zouden daarbij met name de WHO-advieswaarden voor PM₁₀ en PM_{2,5} richtinggevend moeten zijn. Alsmede de op basis van de, thans in behandeling zijnde, te verwachten EU lucht-, bodem- en waterkwaliteitsgrenswaarden en het juridisch en ecologisch voldoende bijdragen aan lokale stikstofreductie doelstellingen. Daarnaast ontbreken licht- en geluidshinder nog, voor lokale omgevingskwaliteit belangrijke milieu- en gezondheidsindicatoren.

¹ Het gaat om de documenten Notitie Voornemen, Participatieplan en Werkwijze participatie projectbesluit Heracless-Groen Staal.

De nu in de opgave opgenomen absolute randvoorwaarde van handhaving van de in de huidige vergunningen mogelijk gemaakte productiecapaciteit ad 8 miljoen ton staal, inclusief latente ruimte, kan hierbij een sta in de weg zijn en zou moeten worden losgelaten. Echter niet is onderbouwd dat deze randvoorwaarde bedrijfseconomisch noodzakelijk is. Randvoorwaardelijk dient de noodzakelijke verbetering van lokale milieukwaliteit en gezondheid van omwonenden te zijn. De huidige wetgeving maakt intrekking van latente ruimte, o.m. om deze redenen, ook mogelijk .

Alternatieven voor waterstof onderzoeken: EAF, groene pellets

Wetende dat waterstof als energiedrager slechts één van de mogelijkheden is van ons toekomstige energiedistributiesysteem moet er ook rekening gehouden worden met andere vormen van energie om uiteindelijk een robuust energiesysteem rondom Tata Steel Nederland te bouwen. Geschat wordt dat in 2050 ongeveer (slechts) 10 – 15 % van de energie zal worden getransporteerd en gebruikt in de vorm van waterstof. Uiteindelijk is het opwekken van elektrische energie de basis voor alle duurzaam geproduceerde energie (PV en windenergie). Dat we door middel van elektrolyse daar een nieuwe energiedrager aan toevoegen is een extra conversie en heeft als zodanig niet de voorkeur van de Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland. Elke conversie kost energie en is in principe een verspilling. Daarom dient ook de mogelijkheid van productie met direct aangeleverde elektrische energie (EAF) onderzocht te worden.

Een andere manier van ijzerfabricage is het inzetten op EAF en daarbij geïmporteerde “groene” pellets ² en/of schroot als invoer te gebruiken. Dat maakt het proces minder energiedicht en daardoor zou er minder kans zijn dat er concurrentie is om de (nu nog) schaarse energie die opgewekt wordt door middel van windturbines op de Noordzee. Ook dit alternatief verdient de aandacht en kan een belangrijke component worden van de duurzame en, in dit specifieke geval, de circulaire productie van staal. Het vermijden van de mengprocedure heeft ook als voordeel dat er geen voorzieningen voor verwijdering van stofuitstoot nodig zijn.

Wij hebben bij het College van GS de vraag neergelegd om onafhankelijk advies in te winnen voor bovengenoemde alternatieve oplossingen voor de duurzaamheidsopgave. Het College geeft in de notitie *Werkwijze participatie projectbesluit* weliswaar aan het nu gekozen juridische kader van het projectbesluit strak aan te houden, te weten een beperking tot uitsluitend de ruimtelijke besluitvorming. Dit kader had echter anders kunnen worden gekozen, verbredend naar de omgevingsvergunningen die te verlenen zijn.

Door deze beperking wordt de doelstelling uit de Omgevingswet, te weten die van een brede verkenning in het kader van een goede fysieke leefomgeving, dus inclusief de effecten op milieu, energie- en grondstoffengebruik en natuur, ondermijnd. Wij hebben het College verzocht deze beperking minder rigide aan te houden, zodat het inwinnen van een onafhankelijk advies over in het participatieproces aangedragen alternatieve oplossingen mogelijk wordt.

Participatie verder invullen

In het huidige Participatieplan heeft de participatie primair een informatief karakter zonder dat voldoende duidelijk is hoe er met advies en consultatie van de omgeving zal worden omgegaan. Komt er vanuit Tata Steel een expliciete reactie op de geleverde inbreng? Het doel, de verantwoordelijkheden en het proces zouden daarom duidelijker omschreven moeten worden.

² “Groen” als deze met duurzaam opgewekte elektriciteit geproduceerd worden, waartoe de mogelijkheden in specifieke andere landen groter (kunnen) zijn.

Om de participatie effectiever te maken is het in ieder geval wenselijk dat, voor de ter inzagelegging, een concept NRD interactief wordt voorgelegd aan betrokken gemeentes, bewoners- en milieuorganisaties, waarbij het bedrijf zelf ter toelichting aanwezig is. Daartoe kan ook het instellen van een klankbordgroep, of een adviescommissie met een kennis- en consultatiefunctie bijdragen aan het daadwerkelijk bereiken van een met de omgeving afgestemde invulling en participatieve uitvoering van de MER-procedure.

Als het College vasthoudt aan de beperkte opvatting van de opgave van het project, zijn er te weinig waarborgen voor onafhankelijk onderzoek naar alternatieve oplossingen en ontbreekt daarmee de mogelijkheid van het inwinnen van een "second opinion". **Des te belangrijker is het dat in ieder geval in de milieueffectrapportage, beginnend bij de NRD, alternatieve oplossingen beschreven en onderzocht worden.** En bij het m.e.r. proces zelf een participatieve aanpak wordt gekozen.

Wij verzoeken u ontvangst van deze reactie te bevestigen.

Namens de Natuur en Milieufederatie Noord-Holland,
ten allen tijde tot toelichting bereid.



Sijas Akkerman,
Directeur Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland